

בעזרה, ביום כפור, עוכקים, בעבודה ואומרים כלם בשירה— וכך היה מנהג: אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש! בשעה זו ישמע מעורת הרקודים קול המנצחת על המחולות: וואן, טו, טרי! (כורעים!...)

— אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש!

— פור, פיף, סיקס (משחקים!...)

— אחת ושבע! (ומורים! — מרסי מאראס!...)

ובליל שמדת תורה, בשעה ההקפוט ירקדו הנברים עם תרומתם, מנשקים ואומרים: עוזר דלים, הושיעה נא! ותיק חסיד, הושיעה נא! והבחורים עם הבחולות טובבים, לונרוי! קדימה! פאקס-טראט! טורקי-טרוט! עד כאן הקפה!

וכהניע תפלת עלינו, יציצו הנברים אל חדר הרקודים, ויירקו כנהוג שלש פעמים: טו, טו, טו! היום תאמצנו! היום תזכרנו לטובה!... עלינו לשבח לועד בית-העם ולנשיאו ביחוד על המצאתם זו היפה, לאחר הפעם את שתי הקצוות— של החקציב...

עז מות

הלא תזכרו, הכיבי הקוראים, את דברי ההוא נלילאה בכבא-קמא: כו רגיו רעיו על ענא, עביד לננידא סמייהא; בעכריה פשוטה דא: כשהרועה רוגו על העדר הוא מעור את מנהגיו...

* *

כן עיקר שכתתי:

בשבוע זה עברתי ע"י בית-העם, והנה קול נגינה הגיע לאוזני נכיסתי אל החצר וראיתי אור גדול בחדר ואנשים ונשים וטף דונים מסביב להלונות, מתלחשים ומצטחקים ומראים באצבע, והשמש שיהיה רץ אנה ואנה, יוצא מכליו ממש.

— לשמחה מה זו עושה? אמרת, נשתי אל דלת החדר ולפני הופיעה מודעה בוו הלשון: זמן הרקודים משעה 5 עד 8 בערב, ובאותיות גדולות: הכניסה רק לתלמידים!

טובן מצליו, כי נשתי גם אני אל החלון, הצצתי מבعد לחרכים וראיתי שם ויפת' לומדים בחברותא ובחשק רב פרק בהלכות, כיצד כרקדין לפני הכלה?...

— אני לרודי: שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני ורודי לי: וואן, טו, טרי!... וואן, טו, טרי!... נוגע ואינו נוגע, רגלו רגל ישרה, עקב כצר אגודל — מראה כהן!...

למחרת קבלתי הומנה ל"מנין" של תפלה שיסודר איה בימים נוראים, ובסכות בבית-העם ומיד קפצתי בשתי ידי ורגלי על הצעה זו ואמרתי בלבי: אכן זה לעומת זה עשה אלהים: בח בשעה שה"כהנים" והעם עומדים

עדר, כמו שאומר המשורר במשפטו הקשה של עמנו, כי לא עם, לא עדה אנהנו, רק עדר; וה"שכל וקבוצי" של הר' ק. הוא בודאי אהוה ה"שכל" של עדר-כבשים שדרכם תמיד ללכת אחרי הראש, כלומר אחר הקרקשתא, לכל אשר יובילם, או גם להניח את ראשם ביום הם איש תחת זנב רעהו...

ומבלי משים עולה על זכרוננו מעשה שקראתי בילדותי בספורו של הסופר הצרפתי הירוע Rabelais, מעשה פופולרי מאד, וירוע בשם "כבשי פאנורג'": Les moutons de Panurge. פאנורג' זה, מספר הסופר הספרדי, נסע פעם למדינות הים-אולי לקונגרס? — וכדרך נסיעתו נפלה קטטה בינו ובין הסוחר הנרנה — שהיה כנראה, מסיעת ברנדיים — וכנדי לנקם את נקמתו מאויבו זה, קנה ממנו פאנורג' הערום כבש אחד מעדרו והשליכו אל הים. כל העדר נמשך מיד אחרי הכבש הראשון, וקפצו אחריו אל הים זה אחר זה. לשוץ נסה הסוחר מר דנרנה להוכיח ולהסביר לבני צאנו עש"י שכל כי ה"ש"ל הקבוצי" שלהם יוליך אותם שולל וסופם לרדה כלם תהומה, ואולם בעלי הקרנים לא שעו לדבריו והחליטו ברכידעות גדול ללכת בעקבות מנהלם וראשם, הרימו את ידיהם ופומט! — לתוך הים. גם הסוחר עצמו נמשך ואחר האיל האחרון וצללו שניהם כעופרת במים אדירים...

היבינו עתה מה שאני רוצה ומה שאיני רוצה?

* *

אין אני פילוסוף וגם לא דר' לפילוסופיה, וע"כ לא אוכל להבין היטב את ה"שכל" של ה"שכל הקבוצי" במאמרו האחרון של דר' קלוזנר: גם כל הענין של "פנית המפלגות", לכישרי ולהרפתני, אינו מהויר לי ביותר. אבל עד כמה שאדם פשוט ובן-הארץ כמוני יכול לשפוט ולהבין, נדמה לי בכ"ז כי רב הענינים שלנו באספות ובקונגרסים, ואפילו סדור הרוב ל"הבעת אמון" בקרלסברג, נחתיים ונסדרים מראש עפ"י שכלם ועצתם של יהודים דוקא, וביחוד של דמוגנים ידועים היוועים לנהל את הקהל בחטמו. ה"קבוצי" שלנו הוא, במחילה, בבחינת

אנשים הנוונים מקערת הלאום... אורה ידועה נוצרה אצלנו בזמן האחרון. נעשה "חרר" מיוחד, נעשו "רביים" ונעשו חסידים... והקדושה — לא קדושת הרח הלילה! — מושלת בכפה. עבודת אלילים, "לאומיים" חדשה ועתר ענין קטורת ובמות שכאן"א בונה לעצמו ברחוב ההכשים, כמו השלה ובמחולת מהנים... כ"א היה לפסל אשר אליו יסגדו, וכל מוסר היה למין, אל תנע בי", ואם יבוא אדם מן הצד וישהאה לכל המראה ועיו להניד קורטוב של אמת — גם את המנופולין של האסת נשלה ב"ה "חבריה" — לסבור הלכה שלא כמותם, והקימו כלם קול פחדים: הנה הסוללה-השולל-הגולל! ואם מורה הוא, ימסר דינו מיד ל"אינקביוציה" לאומית — והמעשה הירוע במ. י. — יוכיח!

היבינו עתה מה שאני רוצה ומה שאיני רוצה?

* *

אין אני פילוסוף וגם לא דר' לפילוסופיה, וע"כ לא אוכל להבין היטב את ה"שכל" של ה"שכל הקבוצי" במאמרו האחרון של דר' קלוזנר: גם כל הענין של "פנית המפלגות", לכישרי ולהרפתני, אינו מהויר לי ביותר. אבל עד כמה שאדם פשוט ובן-הארץ כמוני יכול לשפוט ולהבין, נדמה לי בכ"ז כי רב הענינים שלנו באספות ובקונגרסים, ואפילו סדור הרוב ל"הבעת אמון" בקרלסברג, נחתיים ונסדרים מראש עפ"י שכלם ועצתם של יהודים דוקא, וביחוד של דמוגנים ידועים היוועים לנהל את הקהל בחטמו. ה"קבוצי" שלנו הוא, במחילה, בבחינת

הוא בקצרה מה שאני רוצה. אבל יש גם מה שאיני רוצה: איני רוצה שיהיה מנופולין של לאומיות בדי קבוצה של

רגע והיה מפסמו בצמקים ובשקדים, למע רכוב עליו לקראת המלך המשיח, וזו היתה אמונה שלמה, מפני שהרבי ז"ע היה מוציא מכיסו פרוטות או דינרים! דבר שאדם מוציא כסף בשבילו, או יכולים להאמין לו שהוא מאמין בו. אין אדם עשוי להוציא ממונו לריק, וירוע אני, למשל, וירועים אולי גם אתם מנהל בנק לאומי, צנתרא דרהבא, מיליונר ממש, שבא פעמים לא"י ושהה כאן איזה שבועות וגם ספר שלם כתב על א"י, ולא זאת אלא שאלפי דונמים קרקע לאומית נקנו על שמו — ואין לו משהו אפילו אמה אחת בא"י... ומכיר אני מנהיג גדול בקרן-היסוד שיסד לו הרשת של סוכר בארצו של פואנקרה וקנה לו יעירות במדינתו של טרקומרה, ואין לו אף כבת-ארץ קטנה בארץ אבות... וירוע אני... אבל רבותי, אולי יש עשה ציונים בעלי-יכולת שיש להם קצת אמונה בבנין הארץ, שציוניותם קודמת לממונם והמוכנים להרס את המעשר הראשון מהונם לטובת א"י; תנו לי חמשה מנהיגים עשירים שאינם מסתפקים באמידה בעלמא ובתכניות של עבודה בא"י, שה"עבודה" שלהם אינה תלויה רק בכך היה אומר" אלא בכך היה מונה, העבודה! שנכון אני לא רק להוביל לכל אחד מהם, מאניה אבתריה דבי מסותא" בקרלסברג, כי אם גם נכון אני לרהיץ את כאור"א מהם בעצמי.

הוא בקצרה מה שאני רוצה. אבל יש גם מה שאיני רוצה: איני רוצה שיהיה מנופולין של לאומיות בדי קבוצה של

להטריד אותנו ב"ציוניות" כזו שלהם ובמליצותיהם הנפוחות ודריקות ולא יבלבלו עוד את המחזות. לפני שנים, שהים או שלש, עשינו שורך עם עשרת-השבטים, ובשעה "התנאים" לפני קבלת קנין, הותנה בפרוש בין, הני תרי צרדין" שאנו, כלומר המחזותנים מצד הכלה, נשליש נרוניה לפני החופה לא פחות מחמשה ועשרים מיליון במזומנים הצריכים לגופא דעובדא. זמן החתונה נקבע לשתי שנים, כירוע, והמחזותנים שלנו הספיקו ביניהם לריב ביניהם, כמיהו נוכראין יהודאין, ועכשיו באו השרדן ר' בלפור וכל המחזותנים והשושבינין והם מאיצים בנו להעמיד חופה; כל האכנות להתונה כבר נעשו ב"הונם, כליוזמר" עומדים ומצפים, והסרה רק ה נ ד ו נ י א... לפנים היו יודעים ש"אין שורך מתבטל מחמת נדוניה" ואולם עכשיו, בעונותינו הרבים, נשתנו הזמנים, וה"בחורים" דהאידנא, ביחוד מבני עשרת-השבטים, אינם נכנסים לחופה אא"כ משלעלין תחילה את המזומנים... ובלא "זה" — אינה מקודשת!... והוששני מאד — הלואי שאשקר! — שמא ירצה בינתיים מיסטר ז'ונבל את הכלה שלנו כי יפתתאר היא וחשקה נפשו בה, והלך וקדש לעצמו...

ומה אני רוצה עוד? רוצה אני קצת אמון...

ירוע אני אך איד שהאמין באמונה שלמה כביאת המשיח, הוא היה ה"רבי" שמספרים עליו שהחויק באורוהו כוס הבוש ומוכן בכל

מבעד למסוה

(שעורים בהסתכלות)

באים ואומרים לי: מה? דגם את הקונגרס שלנו, את הלומנו היחיד הזה אהה אומר לבטל? את הגדלת האחרונה אתה לוקה מאתנו? גזקן! מה אתה רוצה?

והנה, למה אכחד? מכיר אני טובה להם, על שהם תובעים ממני שאניד להם בכיור מה שאני רוצה בעצם.

מה אני רוצה? רוצה אני קדם לכל שכל המאבקים העוסקים באותו דבר שהם קוראים לו "ציוניות" לא יעשו שום דבר, לא יעסקו בנסיעות וב"פוליטיקה", לא יקראו ועירות ולא ינאמו נאומים ולא ידרשו דרישות, אלא יקבצו ממון, ממון גדול וממון קטן, עד שיהיה לנו סך דגון ומסוים לבנין הארץ, ואח"כ יעשו להם קונגרסים כאות נפיש! כי העיקר הוא — המצלצלים, המזומנים, שבים יכולים לקנות ולקחת את הכל. אם "זה" כאן — הכל כאן; ואם "זה" אין — לא יועילו כל החקציבים שבעולם אף אם יצביע עליהם ה"מזרחי"...

אלא מאי? קרדיסוד אין להם ואיראפשר לקבצו כלל בארופה מחמת ה"ולושה" ובארין הדולרים מסכת ה"קרע האמריקני"? כי עתה ילכו להם אלה בשם אלהים ולא יוסיפו